

Landsbókavørðurin:

Alt ov fáar føroyskar bókur í Danmark — móguliga Føroyadeild í Jútlandi

Tað er í umbúnað at fáa eina Føroyadeild í Jútlandi við einum úrvali av fogrum bókmentum, sigur landsbókavørðurin, Sverri Egholm. Orsøkin til hetta tiltak er, at tað eru alt ov fáar føroyskar bókur í Danmark og føroyingar, sum eru búsettandi niðri ella fáa sær útbúgving, hava so gott sum ongan móguleika at fáa hendur á føroyskum bókum.

Skriva heim eftir bókum

— Tað er hvønn dags kostur, at føroyskir skúlanæmingar í Danmark skriva heim eftir teimum vanligastu bókunum, sigur Sverri Egholm. — Sum vituligt er fara fleiri føroyingar til Danmarkar á hvørjum ári at fáa sær útbúgving. Talan er bæði um HF, studentaskúlar, universitet og aðrar útbúgvingarmøguleikar. Ifki so heilt fáir av hesum næmingum skriva próvuppgávuppgávur um føroysk viðurskipti. Men av tí at so gott sum eingin móguleiki er at fáa tilfar til vega í Danmark, eru eingi onnur rætt til at taka enn at koma heim til Føroya og gera uppgávuna her. Og síðani niður aftur. Hetta er ein av høvuðsorsøkun-

um til, at vit nú fara at leggja dentin á at fáa eina Føroyadeild í Danmark. Talan er um at hava eina tilika deild á bókasavnum í Hirtshals, sigur landsbókavørðurin. Og sum er búgva nógvir føroyingar í Jútlandi.

Bókakassar til sildaskipini

Tað hevur eisini verið í umbúnað

at hava eina goymslu við føroyskum bókum í Hirtshals. Aftalanin er at hava fleiri bókakassar á hesi goymslu, sum tey føroysku sildaskipini, ið leggja veiðuna í Hirtshals, kunnu læna umboð. Men stóðan er nakað broytt síðani menn fóru at hugsa um henda spurningin. Orsøkin er jú tann, at veiðan eftir sild í Norðsjónum er minkað nógv, og føroysku skipini eru samstundis færri í tali.

Fáa ikki alt á føroyskum

Allar prentsmiðjur í Føroyum hava skyldu til at lata landsbókasavnum 4 eintøk av øllum, sum verður prentað á føroyskum. Sverri Egholm sigur, at tianverri eydnast tað ikki altíð at fáa alt tað, sum verður prentað á føroyskum. Hetta er eisini orsøkin til, at landsbókasavnið ikki er fært fyri at senda eintøk av øllum føroyskum bókum til tey stóru bókasavni í Danmark. Vanliga munnagongdin er tann, at landsbókasavnið sendur trimum danskum bókasavnum eitt eintøk av øllum føroyskum bókum, sum koma út. Tey eru: Statsbiblioteket í

Århus, Kongliga bibliotekið í Keypmannahavn og Universitetsbibliotekið í Keypmannahavn. Hesi bókasøvn hava rætt til at fáa eitt eintøk hvørt.

Ásett við lóg

Tað er ikki einans ein skylda, at føroyskar prentsmiðjur skulu senda landsbókasavnum fyra eintøk av øllum bókum. Hetta er ásett við lóg frá 1952 um landsbókasøvn. Í lögtingslógini um bókasøvn grein 2 stendur:

«Allar prentsmiðjur í landinum hava skyldu at lata landsbókasavnum fyri einki 8 eintøk av øllum, sum prentað verður, stórum og smáum, eisini endurprentum og serprentum eftir landsstýrisins avgerð til eina hvørja tíð. Undandrættur í avhengingarskyldu kann revsast við sektum, sum fara í landskassan.»

Og í grein trý um «Kunngerð um avhending av skyldueintøkum v.m.» stendur: Føroya landsbókasavn hevur rætt til eftir avgerð landsstýrisins umframt fyrrnevndu skyldueintøk at krevja upp í 4 eintøk av øllum prentlutum, sum kunnu sigast, at vera hókandi til bókabýtis,

so hvørt sum hesir vera útgivnir.»

Sverri Egholm sigur í eini viðmerking, at vanliga hevur landsbókasavnið fingið 8 eintøk frá prentsmiðjunum og onnur 4 frá útgevarunum. Tá ið bókasavnið hevur sent áheitan til útgevararnar um at fáa 4 eintøk til bókabýti hava vit altíð fingið hesi eintøk, sigur landsbókavørðurin.

Føroyskar barnabókur til Wales

Frá 28. mars til 9. april í ár verður ein framsýning av barnabókum í Wales. Bókaframsýningin umfarar barnabókur frá málsligum minnilutabókum og verður hildin á Dyfed County Library í Wales. Sverri Egholm, landsbókavørðurin, sigur, at ætlanin er at senda 15 originalar føroyskar barnabókur til framsýningina. Harumframt verður ein listi við viðmerkingum til innihaldið í hesum bókum.

BROT ÚR DAGBÓK

viðvíkjandi bókini, SKITSUR, sum kemur út fyrst í september 1977

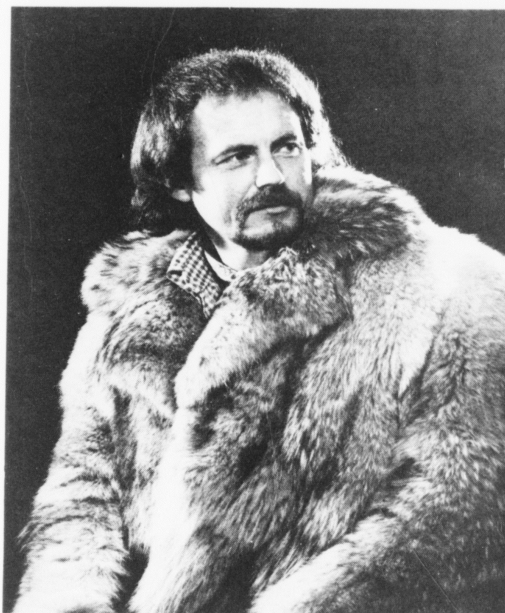
Sum kunngjørt í Sosialinum, leygardag 5.2.77, kemur í komandi blaði, MAGN, sum stjórnad er av Kjalmar Lindenskov og Alan Brockie, úrdrættur úr næstu bók míni, SKITSUR. Í innganginum til bókina, I GRÖNLANDI VIÐ KONGSHAVN, gevi eg stutta frágreiðing um hesa bók, sum er fyrsta skaldsøga og havi roynt at skriva. Bókin er øll skrivað í triðja persóni. Av tilvild kom eg fram at eitt menniskja, sum lisið hevði bókina, men ikki inngangin. Hetta fœkk meg at hugsa. Ikki at lesa inngangin í eini bók, er at snýta bæði rithovundan og seg sjálvan. Í innganginum stendur «føroyska» søgan hjá skipinum Kongshavn. Høvdur ein huga at lesa meira, kann ein ognna ella læna sær bókina «Danske sejl- og motorskibe efter år 1900». Bókin kom út í 1975, skrivað hevur Andreas Laursen. Eisini verður her greitt frá, sum sagt, næstu bókini og hvussu eg legði lunnar undir bókaútgávum mínum. Afturat hesum mangt annað forvitnisligt. Eitt fororð verður ikki skrivað av tilvild. Eins og alt annað í bókini heldur ikki er av tilvild. Heiti eg tí á fólk, um eisini at lesa inngangin. Í næstu

bók míni, SKITSUR, er eisini ein inngangur, men, hann er stuttur. Hendan bókina er býurin og stórbýurin. Hóast hon, fyrri mong, kanska kann tykjast hørð, so er hon ein kærleikskvøða til býin, sum eg elski, helst stórbýin. Ein ávisan bý, sum meira enn Havnin er ein havn, har tú kanst vera kendur og ókendur. Fyri at seta tað flott og skemtiliga upp, so kanst tú fara á bónameiti klokkan 20, til gleðisgenturnar klokkan 22 og eingin slatur verður um tað.

Kapitlini í bókini eita eftir persónunum. Til domis: Tonni, Johnny, Harry, Steen, Arne. Onkur partur ber navnð eftir tveimum ella fleiri persónum. Dómi: Harry og Britt, Johnny og Lis, Steen og gentan, Tonni og gleðisgenturnar. At skriva í triðja persóni er áhugavert arbeiði. Tá eg skrivaði hana fyrstu ferð, á sumri 1975, hugsaði eg slett ikki um, hvussu eg skuldi lirtha samband millum persónarnar. Ut á heysti, tá eg fór undir hana fyrri aðru ferð, hendi, at persónarnir sjálvir leitaðu saman. Hetta vat stór uppliving. Soleiðis arbeiðir bókini inni einum sjálvum, uttan at ein rættuliga ger sær far um tað. Tá tú so setir teg niður, liggur alt

raðið. Skrivaði síðani bókina umaftur tvær ferðir. Tað vil siga, at eg havi skrivað hana fyra ferðir. Tvær tær seinastu umferðirnar fyri at gera setningarnar fastari, og skera so nógv óneyðug orð burtur sum gjørligt. Eri nú farin undir finpussingina. Hetta gongur soleiðis fyri seg, at eg skrivi einstakar síður umaftur, har fá, men avgerandi orð mangla. Í kapitlinum, Harry, verði eg noyddur at skriva fleiri síður av nýggjum. Hetta kemur av, at parturin er ov einstáttaður. Um ræður, at gera hann fjolbroyttari, meira rættvísan og sannan.

Tað var Kjalmar Lindenskov, ið heitti á meg, at fáa úrdrætt úr bókini. Hetta var eg ógvuliga fegin um. Hvussu fegin, kann ein kanska fáa ein feril av, um ein er fætur fyri at imynda sær, hvussu nógvir trupulleikar eg havi havt fyri rættuliga at fáa skrivaða tilfar mitt út millum fólk. Skrivaði sjálvur í sinari tíð til myndablaðið NÚ, stjórnad av Hermann Jacobsen, ið nú situr í nevndini, ið døma skal um, hvor verður, at fáa M. A. Jacobsen-virðislonina í bókmentum. Skrivaði eisini til Tíðindablaðið og 14. september. Eingin teirra hirti so mikið, sum at geva mær

eitt svar. Í dag eri eg hesum bløðum og forløgum, ið sýttu fyri at geva bók mína, I GRÖNLANDI VIÐ KONGSHAVN, út, takksamur. Forlögini vóru: Róðagarður, stjórnad av Emil Juul Thomsen. Viðmerking hansara til bókina var, hann las nakrar fáar reglur: «Kjafsvart í regni og mjørka? hatta kann

man ikki siga!» Eg svaraði: «Góði Emil, tað var kjafsvart í regni og mjørka, eg var sjálvur til staðar». Annað forlagið var Mentunnargrunnur Studentafelagsins. Tá vildi bókina koma at kosta umleið 40.000 krónur fyri 1.000 eintøk við mómsti. Eg visti, umvegis, at grunnurin átti Framhald á síðu 7